

Sp.

465. Tillaga til þingsályktunar

[234. mál]

um ný samvinnufélagalög.

Fm.: Eyjólfur K. Jónsson.

Alþingi ályktar að fela ríkisstjórninni að láta hefja undirbúning nýrrar lög-
gjafar um samvinnufélög og samvinnusambönd.

Greinargerð.

Á síðasta þingi voru sett ný lög um hlutafélög. Með þeirri löggjöf er lagður
grunnur að öflugri og heilbrigðri starfrækslu hlutafélaga, en hlutafélagalögin frá
1921 voru að ýmsu leyti ófulkomin, eins og eðlilegt er. Sama er að segja um samvinnu-
félagalögin. Ef samvinnufélög eiga að dafna, er þörf verulegra umbóta, enda gera
stjórnendur þeirra margir hverjir sér grein fyrir því. Sama er að segja um samband
samvinnufélaga.

Meðal þeirra, sem vakið hafa athygli á nauðsynlegri nýbreytni, er Erlendur
Einarsson, forstjóri S.Í.S. Í erindi, sem hann flutti á ráðstefnu 2. sept. 1972, sagði
hann m. a.:

„Nú langar mig til að varpa fram þeirri spurningu, hvernig þetta gæti litið
út hjá okkur í dag, ef við færum að gefa út stofnbref. Við skulum taka Sambandið
sem dæmi. Við skulum hugsa okkur að Sambandið gæfi kaupfélögunum kost á stofn-
brefum og við skulum taka árið í fyrra, 1971. Þegar við lítum á efnahagsreikning
Sambandsins 31. des. 1971, þá er eigið fé, það sem við köllum eigið fé, um 607 milljónir
króna. Þar eru ekki meðtaldar aukaafskriftir af eignum, vörubirgðum og öðru,
þannig að það mætti bæta við þetta hundrað milljónum, þannig að þetta yrði þá
um 700 milljónir.“

Síðar segir Erlendur Einarsson:

„Ég vil koma að því, — ég gleymdi því alveg áðan, — að til þess að koma
þessu í kring, að byggja upp svona almenningsþátttöku, þá verður að sjálfsögðu
að breyta lögnum. Það verður að breyta samvinnulögnum og einnig að breyta
skattalögnum.“

Skattfrelsi sparifjár í innlánsstofnunum hefur, að mínu álit, m. a. stuðlað að
því að fjármagn hefur frekar leitað í banka, sparisjóði og innlánsdeildir heldur
en ella og kannske komið í veg fyrir það, að við séum að leita að nýjum leiðum
til að fá þátttöku almennings til að koma með fjármagn inn í samvinnufélögin. Og
þótt skattfrelsið hafi eitthvað hjálpað, þá hefur það í sumum tilfellum orðið bjarnar-
greiði.

Hér verður því að breyta lögnum og ég veit, að Eyjólfur Konráð Jónsson
verður mér hjálplegur, ég vona það, þegar að því kemur, að fá lagabreytingar um
þetta.“

Tímabært er nú að hefja endurskoðun samvinnufélagalaga, og að sjálfsögðu
yrði samráð haft við forustumenn samvinnufélaga og samvinnusambandsins.